

Vlaams
Parlement

stuk **1370** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 27 februari 2012 (2011-2012)

Voorstel van resolutie

van de heren Hermes Sanctorum en Filip Watteuw

betreffende de ontbinding van het brownfieldconvenant
voor het brownfieldproject Uplace Machelen

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door mevrouw Lydia Peeters

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Fientje Moerman;
mevrouw Kathleen Deckx, de heer Jurgen Vanlerberghe;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

1370 (2011-2012) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie besprak dit voorstel van resolutie op haar vergadering van 16 februari 2012.

1. Toelichting

De heer *Hermes Sanctorum* licht namens de indieners het voorstel van resolutie toe.

De Vlaamse Regering creëert via brownfieldconvenanten verwarring bij investeerders. Een convenant als dat van het Uplaceproject geeft de boodschap aan projectontwikkelaars dat alles in kannen en kruiken is, terwijl de Vlaamse Regering juridisch een dergelijk engagement nooit kan en mag aangaan. De omwonenden, maar ook de investeerders, hebben recht op duidelijkheid. Dat betekent voor de fractie van de heer Sanctorum dan ook dat het brownfieldconvenant van het project Uplace beter kan worden ontbonden.

Vlaams minister Philippe Muylers heeft de bouwvergunning afgeleverd; de minister roept de engagementen in het brownfieldconvenant vanwege de Vlaamse Regering in als hoofdreden. Vlaams minister Ingrid Lieten stelt dat er geen definitieve beslissing werd genomen door de regering over een ontwikkeling van Uplace. Minister-president Kris Peeters stelt dat de vergunningsaanvragen zoals elke andere aanvraag moeten worden behandeld, dat wil zeggen op een onafhankelijke manier. Een overheid kan zich nooit vanuit een discretionaire bevoegdheid vooraf engageren voor het afleveren van vergunningen. Vlaams minister van Milieu, Joke Schauvliege, moet nu een uitspraak doen over de aanvraag voor een milieuvergunning die al werd geweigerd door de provincie Vlaams-Brabant, vooral vanwege de mobiliteitseffecten van het project.

Aan de andere kant zijn sommige passages in het convenant eigenaardig en voor een andere interpretatie vatbaar. Zo wordt gesteld dat de Vlaamse Regering aanvragen voor vergunningen enkel kan weigeren “als daartoe gegronde redenen voorhanden zijn” (artikel 8.4). Dit was een problematische passage in het convenant, die later in een addendum werd geëxpliciteerd. Die gegronde redenen zijn redenen die volgen uit “het doorlopen van de geijkte procedures” (zoals inspraak), “redenen van openbaar belang” en “redenen die niet op redelijke wijze remedieerbaar of oplosbaar zijn (zoals milieueffecten die onmogelijk kunnen worden beperkt door milderende maatregelen)” (artikel 3 van het addendum).

Meer problematisch is de clause inzake overmacht (artikel 17) uit het convenant. Zeker de passage dat de Vlaamse Regering “de weigering van een overheid om een vergunning, toelating, subsidie of enige andere maatregel af te leveren met het oog op de realisatie van het brownfieldproject” uitsluit als overmacht. Die bepaling kan echter geen afbreuk doen aan de decretale vereisten en de discretionaire bevoegdheid van de Vlaamse Regering en haar ministers. Die bepaling kan dan ook als een nietige bepaling in het convenant worden beschouwd.

Als conclusie stelt de heer Sanctorum dat wat de interpretatie ook is van het convenant, Vlaams minister Joke Schauvliege de milieuvergunningsaanvraag in beroep moet beoordelen zoals elke andere aanvraag. Het convenant scheidt echter de indruk dat de Vlaamse Regering zowel rechter als partij is. Om duidelijkheid te creëren ten aanzien van zowel de projectontwikkelaar als de omwonenden en de andere burgers die zich achter het verzet tegen Uplace hebben geschaard, kan de Vlaamse Regering dus beter uit het convenant stappen.

2. Bespreking

De heer *Johan Deckmyn* zegt het vermoeden te hebben dat men door allerlei procedurele kunstgrepen het project wil kelderden. Zo is er recent ook een bezwaar tegen de hoogte van de geplande toren op het projectterrein opgedoken. De spreker stelt dat potentiële

initiatiefnemers van grote projecten zich in de toekomst twee keer zullen beraden vooraleer ze nog projecten opstarten. Het voorstel van resolutie is er volgens hem alleen maar op gericht om via een omweg gelijk te halen in het debat over de opportuniteit van het Uplaceproject.

De heer *Matthias Diependaele* zegt het eigenaardig te vinden dat de indieners stellen dat er verwarring is ontstaan in verband met het brownfieldconvenant. De overheid heeft nog tijdens de vorige legislatuur dit convenant afgesloten. Dat is een contract waaraan de Vlaamse overheid zich verplicht moet houden. Het zou volgens de spreker nefast zijn voor het investeringsklimaat in Vlaanderen als het signaal wordt gegeven dat bij elke verandering van politieke meerderheid, de overheid op vroegere dwingende engagementen kan terugkomen. Vragen een afgesloten convenant op te zeggen, zoals de indieners van het voorstel van resolutie doen, is precies verwarring scheppen.

De heer Diependaele zegt dat het vaststellen van te weinig draagvlak ook geen reden kan zijn om een project stop te zetten. Hij geeft het voorbeeld van windmolenprojecten. Als daarvoor telkens naar een zo breed mogelijk draagvlak zou moeten worden gezocht, dan zouden er volgens hem in Vlaanderen zeer weinig windmolens staan. Dit draagvlakprobleem is een realiteit waarmee men steeds wordt geconfronteerd bij grote infrastructuurprojecten, waar er altijd voor- en tegenstanders zijn.

De indieners verwijten de Vlaamse Regering dat er geen structureel overleg plaatsvindt met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Uit eerdere besprekingen in de commissie Economie is echter gebleken dat de Vlaamse Regering daar wel degelijk inspanningen voor levert maar dat de Brusselse Regering in gebreke blijft.

De heer Diependaele besluit met te stellen dat projecten als Uplace kans op slagen moeten krijgen, om een goed investeringsklimaat in Vlaanderen te kunnen behouden. Dat moet onder andere gebeuren door het garanderen van onafhankelijke procedures bij het afleveren van de nodige vergunningen.

De heer *Robrecht Bothuyne* is erover verwonderd dat het voorstel van resolutie wordt ingegeven door duidelijkheid en juridische zekerheid, zoals de indieners stellen. Hoe kan men van juridische zekerheid spreken in een voorstel waarin wordt opgeroepen eenzijdig een contract te verbreken? Zowel juridisch als politiek is het volgens deze spreker onzinnig om dergelijke resolutie in het Vlaams Parlement aan te nemen. Anderzijds moet ook Uplace de procedures correct volgen voor het verkrijgen van de nodige vergunningen. De heer Bothuyne gaat ervan uit dat elke instantie in dezen op een onafhankelijke manier zijn werk doet. De Vlaamse Regering oproepen om eenzijdig contractbreuk te plegen zou volgens het lid een totaal verkeerd signaal geven over de manier waarop Vlaanderen met investeringsdossiers omgaat.

De heer *Bart Van Malderen* zegt dat de indieners in hun betoog voor dit voorstel van resolutie, al de argumenten aanreiken om er zeker niet op in te gaan. Er wordt verwezen naar de lopende vergunningsprocedures. Het zou volgens het lid roekeloos zijn om parallel met de lopende procedures het convenant te ontbinden. Het zou de Vlaamse overheid aan grote juridische risico's blootstellen.

Mevrouw *Patricia Ceysens* verwijt de indieners een gebrek aan correctheid in het debat. Volgens haar hadden de indieners hun pijlen niet moeten richten op dit ene dossier, maar het gehele Brownfielddecreet in vraag moeten stellen. Mocht er een probleem zijn met dit specifiek brownfieldconvenant, dan kan dat alleen maar betekenen dat er een probleem is met het decreet zelf. Volgens mevrouw Ceysens heeft het decreet een nobele bedoeling: vervuilde terreinen saneren, zodat ze opnieuw gebruikt kunnen worden, in plaats van nieuwe groene gebieden te moeten aansnijden. Over het Brownfielddecreet bestond er in het Vlaams Parlement een ruime democratische meerderheid. Als de fractie van de

indieners niet akkoord gaat met het decreet, dan moet ze maar een decreetswijziging voorstellen. Mevrouw Ceysens verwijt de indieners dat ze het Brownfielddecreet nu aangrijpen voor politiek gewin in het Uplacedossier.

De heer *Filip Watteeuw* is van oordeel dat mevrouw Ceysens deze uitspraak niet kan doen als commissievoorzitter, die boven de partijen moet staan.

Mevrouw *Patricia Ceysens* repliceert hierop door te zeggen verder te zullen tussenkomen als lid van de commissie, waarop de heer Diependaele het voorzitterschap verder waarneemt.

Vervolgens repliceert de heer *Hermes Sanctorum* op de opmerkingen van de commissieleden.

Hij zegt dat dit voorstel van resolutie niet gaat om de inhoudelijke aspecten van het Uplacedossier. Daarover heeft hij reeds geïnterpelleerd in het Vlaams Parlement. Dit voorstel van resolutie is ingegeven door een juridische analyse van het brownfieldconvenant. De heer Sanctorum zegt dat de tussenkomsten van de verschillende commissieleden die analyse bevestigen. Men spreekt van rechtszekerheid, een stabiel investeringsklimaat, de engagementen van de Vlaamse overheid die door een vorige regering werden aangegaan en die deze Vlaamse Regering moet voortzetten. De spreker is van oordeel dat de overheid onafhankelijk is bij het beoordelen van de vergunningen. Maar dit convenant is problematisch.

Het Brownfielddecreet gaat over het herontwikkelen van brownfields. Uiteraard staat de fractie van de spreker achter die doelstelling. Daar gaat deze discussie dan ook niet over. Maar de basis van het decreet is dat procedures op elkaar moeten afgestemd zijn. Het is precies de clause over de 'overmacht', die de heer Sanctorum in zijn toelichting al heeft aangehaald, die problematisch is. Hij heeft hierop geen antwoord gehoord tijdens de verschillende tussenkomsten. Er staat in het convenant dat het weigeren van een vergunning niet als overmacht wordt bestempeld. Die ene passage heeft de investeerder op het verkeerde been gezet. Daardoor is de frustratie van die investeerder, die dacht met het afsluiten van het convenant zekerheid te hebben, te begrijpen. Het opzeggen van het convenant is volgens de heer Sanctorum geen contractbreuk. Misschien kan men van contractbreuk spreken als voorwaarden die in het convenant zijn opgenomen niet worden nageleefd. In het Brownfielddecreet is echter opgenomen dat een convenant van rechtswege kan worden ontbonden, als de Vlaamse Regering zich terugtrekt uit het convenant.

Ten slotte heeft de heer Sanctorum het ook nog over het halen van de deadlines. In het brownfieldconvenant staat dat tegen 31 augustus 2015 alle projectgebonden maatregelen moeten zijn gerealiseerd. De Inspectie van Financiën heeft al verklaard dat dat praktisch onmogelijk is. Dit is ook het geval zelfs als alle vergunningen zouden zijn afgeleverd. Ook die deadline is een juridisch engagement dat in het convenant is opgenomen. Dat die datum niet kan gehaald worden is een reden te meer om het convenant te ontbinden.

De heer *Bart Van Malderen* zegt dat de discussie in essentie draait om de bescherming van de burger, of het nu een investeerder of een andere stakeholder is. Als er een beslissing wordt genomen om een bepaalde vergunning niet af te leveren, dan is dat een beslissing, die haaks kan staan op hetgeen vooraf in het convenant is vastgelegd. Het convenant kan immers niet in de plaats treden van andere bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse overheid, die verantwoordelijk zijn voor het afleveren van vergunningen. De spreker geeft als voorbeeld de administratie van Wegen en Verkeer, die als ze een project wil uitvoeren, evengoed vergunningen moet aanvragen. Zelfs als de Vlaamse Regering budgetten voor een project vrij maakt, dan is het nog een MER-cel die oordeelt over de milieu-effecten van het project of de administratie Ruimtelijke Ordening die oordeelt over de bouwvergunning. Er zijn procedures om hierover in autonomie te kunnen beslissen, die burgers beschermen tegen willekeur.

Mevrouw *Patricia Ceysens* maakt uit de repliek van de heer *Sanctorum* op dat zijn fractie een probleem heeft met het Brownfielddecreet zelf en dat de indieners zich dus niet moeten focussen op deze ene convenant, maar dat ze alle 25 convenanten die in het kader van het decreet zijn afgesloten tegen het licht moeten houden. Dat zou tenminste een intellectueel eerlijk debat geven. Ze vermoedt dat de fractie van de indieners dit convenant onder vuur nemen omdat winkelprojecten politiek blijkbaar moeilijk liggen. Ze worden beschouwd als minder ‘nobel’ dan andere bestemmingen, zoals woonprojecten. Mevrouw Ceysens zegt verder dat studies aangeven dat de consumenten vragen naar dergelijke winkelprojecten. De politiek moet zich volgens haar niet in de plaats van de burger stellen en hen haar criteria opleggen voor het bepalen van de maatschappelijke opportuniteit van een project.

Verder stelt mevrouw Ceysens vast dat het verzet tegen Uplace wordt georganiseerd door overheden en belangengroepen. Ondertussen zijn er nog twee megaprojecten gepland in Brussel, maar dat wordt blijkbaar als ‘buitenland’ beschouwd. Aan die projecten zal Vlaanderen helemaal geen voorwaarden kunnen opleggen. Het Neo-project op de Heizel heeft volgens haar overigens het karakter van een overheidsproject. Uplace wordt tenminste door de privésector gefinancierd, die daar dan ook de financiële risico's voor draagt.

De heer *Hermes Sanctorum* antwoordt dat de mentale afstand tussen Brussel en Vlaanderen inderdaad vrij groot blijkt te zijn.

Hij zegt dat de minister van Economie in de vorige Vlaamse Regering het bewuste convenant zeer snel heeft goedgekeurd, ook tegen het advies van de Inspectie van Financiën in. Misschien zijn er ook daardoor een aantal fouten in het convenant geslopen.

Hij zegt dat de kritiek van zijn fractie niet over het decreet zelf gaat, maar over het feit dat wat in dit convenant staat, verder gaat dan wat in het decreet is bepaald, waardoor het ook tegen de geest van het decreet ingaat.

Ten slotte merkt hij ook nog op dat Vlaams minister Muyters niet alleen het addendum op het convenant heeft ondertekend, maar nadien ook de bouwvergunning heeft afgeleverd. Hij heeft dus een vergunning afgeleverd in een zaak waarbij hij ook betrokken partij is.

De heer *Bart Van Malderen* reageert tegen deze suggestie van belangenvermenging van de Vlaamse Regering. De Vlaams Regering is een college. Het feit dat een minister toevallig meerdere bevoegdheden heeft, is geen beletsel voor de onafhankelijkheid van de te volgen procedures. Daarvoor zijn er administraties, die autonoom beslissingen kunnen nemen.

De heer *Robrecht Bothuyne* herhaalt dat het vanuit juridisch oogpunt absoluut geen goede zaak is om een afgesloten brownfieldconvenant via een resolutie te ontbinden. Als de fractie van de indieners een probleem heeft met de toepassing van het Brownfielddecreet, dan moet ze een voorstel van decreet tot wijziging van dat decreet indienen.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 1 stem voor, 10 tegen bij 2 onthoudingen.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Lydia PEETERS,
verslaggever